

WERKEN AAN INCLUSIE

1.	'Een inclusieve samenleving?'	3
1.	Bouwen aan een sterke sociale basis	6
1.1.	Manifest 'Iedereen doet mee'	7
	Inclusie voor programmamanager Petra van Prooijen	8
1.2.	Regenbooggemeente	9
1.3.	Ontmoetingsplekken ouders	10
1.4.	Investeren in een inclusieve(re) arbeidsmarkt	11
	Inclusie voor wethouder Huibert Steen	12
1.5.	Geldzorgen tijdig de kop indrukken	13
1.6.	Iedere drie jaar op de koffie bij zelfstandig wonende 75-plussers	14
2.	Stimuleren van zelfredzaamheid	16
2.1.	Gezinnen met hart voor elkaar	17
2.2.	Passende huurwoningen voor iedere levensfase	18
2.3.	Hoeksche koek met kansen	19
2.4.	Kinderen vroeg mentaal weerbaar maken	20
2.5.	De mantelzorger voor een paar dagen ontzorgd	21
	Inclusie voor wethouder Joanne Blaak - Van de Lagemaat	22
2.6.	Lang leve thuis	23
3.	Passende ondersteuning	25
3.1.	Matchmaker	26
3.2.	Jeugdprofessionals vinden elkaar online	27
3.3.	Een ongelijke aanpak voor gelijke kansen	28
3.4.	Professionele ondersteuning dichtbij	29

1. 'Een inclusieve samenleving?'

'Inclusie' is een lastig begrip. Het betekent voor iedereen iets anders en iedereen heeft er andere ideeën bij. Volgens de Dikke van Dale betekent het 'insluiting' en is dus het tegenovergestelde van 'exclusie' of 'uitsluiting'. Een 'inclusieve samenleving' kan je uitleggen als een samenleving waarin het vanzelfsprekend is dat iedereen erbij hoort en zich veilig voelt. Een samenleving waaraan iedereen mee kan doen, zonder dat afkomst, huidskleur, religie, sociale klasse, opleidingsniveau, seksuele geaardheid en gender verschil maken. Inclusie werkt twee kanten op. Iedereen moet kunnen meedoen aan de samenleving, maar mensen moeten zelf ook mee willen doen. Als gemeente geven we die keuze en bieden we die mogelijkheid. Dit doen we door te werken aan een inclusieve samenleving.

Een inclusieve samenleving is belangrijk

Als we kijken naar de Hoeksche Waard, dan zien we dat onze ouderen steeds ouder worden. In 2035 zijn er twee keer zoveel 75-plussers als nu. Zij willen langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. Dat vraagt om voldoende passende woningen. Op dit moment is er een groot tekort aan woningen in Nederland. Er wordt geschat dat er in 2030 vraag is naar 3300 extra woningen in de Hoeksche Waard. Ook neemt de vraag naar zorg toe. Ondertussen krijgen gemeenten steeds meer taken van de Rijksoverheid op het gebied van zorg, werk en jeugdhulp. Dat noemen we 'decentralisatie'. Dit betekent dat gemeentes meer verantwoordelijkheden krijgen en meer kosten (moeten) maken.

De kosten zijn soms zo hoog dat gemeenten ze niet kunnen betalen. Zo hebben Nederlandse gemeenten in totaal een tekort van 1,7 miljard voor jeugdzorg. Daarbij zijn de wachtlijsten in de zorg lang. In de tijd dat mensen wachten op de goede zorg, een passend huis of hulp, komen er meer problemen bij en worden de problemen groter. Dit heeft een grote invloed op de levens van mensen. Bovendien kost het meer tijd en geld om grotere problemen op te lossen. Hierdoor lopen de kosten voor de maatschappij verder op.

We willen een samenleving waar iedereen aan mee kan doen. Daarom willen we voorkomen dat mensen met problemen te maken krijgen, waardoor zij niet goed mee kunnen doen. Het proberen te voorkomen van problemen noemen we 'preventie'. Preventie heeft veel voordelen. Mensen worden eerder geholpen en zitten minder lang in een stressvolle periode. Het oplossen van grote en ingewikkelde problemen kost bovendien veel tijd en geld. Deze kosten kunnen worden teruggedrongen door het voorkomen van deze problemen.

Voorkomen dat er problemen ontstaan

We willen voorkomen dat mensen uitvallen en niet (meer) mee kunnen doen. Dit begint bij een stevige basis. Daarom werken we aan het versterken van een sociaal en verbonden Hoeksche Waard. Aan een samenleving waaraan mensen mee kunnen blijven doen. Dit neemt niet weg dat we als gemeente willen dat elke inwoner veilig is en zich veilig voelt. Als er een onveilige situatie ontstaat, dan grijpen we snel en op een goede manier in. Het liefst willen we dat zo weinig mogelijk inwoners in een onveilige situatie belanden. Wij denken dat dit in sommige gevallen voorkomen kan worden door een sterke sociale basis, het stimuleren van persoonlijke ontwikkeling en het bieden van passende hulp. Daarom veranderen we onze aanpak, door niet alleen in te grijpen als er een probleem is, maar ook initiatieven te nemen om te voorkomen dat er problemen ontstaan.

Daarbij werken we aan een inclusief Hoeksche Waard door naast ingrijpen bij crises en onveiligheid extra inspanningen te leveren op drie niveaus daaronder:

- We werken aan een sociaal sterke basis, waarin mensen naar elkaar omkijken en waaraan iedereen mee kan doen.
- We stimuleren persoonlijke ontwikkeling en zelfredzaamheid, zodat iedereen in de Hoeksche Waard de kans heeft om zijn of haar talenten te ontdekken, te ontwikkelen en mee te kunnen (blijven) doen.
- We bieden toegang en passende ondersteuning, zodat onze inwoners de juiste hulp, op het juiste moment en op de juiste manier krijgen.

Omdat we niet alles in één keer kunnen doen, richten we ons op vijf onderwerpen:

1. *Opvoeden en opgroeien doen we samen; It takes a village to raise a child*
2. *Samen tegen Armoede*
3. *Sterke Schakels*
4. *Thuis in de Kern*
5. *Werk voor Iedereen*

Werken aan 'een samenleving waarin iedereen mee kan doen' is een ontzettend grote klus. Daarom is er een programma Inclusie gemaakt. Dat betekent dat een team, waarin verschillende disciplines samenkomen, werkt aan een inclusieve samenleving. Hierdoor proberen we in minder dan vier jaar zoveel mogelijk concrete resultaten te behalen. Dit doet de gemeente samen met inwoners en partners onder het motto 'groots denken, klein doen'.

Wat leest u in deze rapportage?

Deze rapportage is een terugblik op de afgelopen jaren. Deze terugblik bevat slechts een selectie uit de resultaten die we samen hebben behaald en laat dus niet alles zien wat er is neergezet. Bovendien wordt ondertussen hard gewerkt aan nog meer resultaten: we werven een jongerenschuldencoach, werken aan een Wonen Welzijn Zorgvisie, schrijven aan een mantelzorgagenda en starten een pilot openbaar vervoer voor minima. Gelukkig is deze rapportage niet bedoeld als afsluiting en heeft deze ook niet het doel om volledig te zijn.

Wat leest u wel in deze voortgangsrapportage? U leest welke beweging er de afgelopen jaren is ingezet samen met de partners en met welke concrete inspanningen we deze beweging op gang hebben gebracht en gehouden. Hiermee willen we het ingewikkelde begrip 'inclusie' een gezicht geven, terwijl we inzichtelijk maken hoe wij werken aan een inclusiever Hoeksche Waard. En wij moedigen u als inwoner aan om mee te blijven doen.

1. Bouwen aan een sterke sociale basis

1. Bouwen aan een sterke sociale basis

Werken aan een sociaal en verbonden Hoeksche Waard

Een inclusieve samenleving is een samenleving waarin alle inwoners de ruimte hebben om het beste uit zichzelf te halen. Dat kan alleen als er een goede basis is. De coronacrisis liet zien dat er in de Hoeksche Waard een goede, of eigenlijk een gouden, basis bestaat. Er was een sterke onderlinge verbondenheid. Buren keken naar elkaar om, zorgden voor elkaar en brachten boodschappen rond. Er stond bezoek op de stoep – met soep – voor mensen voor wie het niet vanzelfsprekend is dat ze visite krijgen of zelf op pad gaan. En ook de jongeren in onze gemeente droegen hun steentje bij in het omzien naar hun oudere medeburgers.

Als gemeente Hoeksche Waard werken wij aan het verder versterken van deze basis. Dit doen we door ons te richten op het voorkomen van problemen en het versterken van verbondenheid onder onze inwoners. Op bestaanszekerheid en positieve gezondheid. Daarbij maken we de beweging van gemeente naar gemeenschap, omdat we ervan overtuigd zijn dat door betrokkenheid en onderlinge verbondenheid problemen kunnen worden voorkomen en iedereen zoveel mogelijk zelfstandig een goede, gelukkige en gezonde invulling kan geven aan het leven.

1.1. Manifest 'Iedereen doet mee'

Manifest 'Iedereen doet mee!' 'Een 'inclusieve samenleving' is een samenleving waarin ieder mens ertoe doet, van waarde is en naar vermogen kan meedoen. Dat geldt voor alle 87.000 inwoners van de Hoeksche Waard. Zij verdienen dezelfde kansen. Maar niet iedereen heeft dezelfde mogelijkheden om mee te doen. Daarom maakt gemeente Hoeksche Waard zich hard voor gelijke kansen. Om deze overtuiging kracht bij te zetten, meldde de gemeente zich aan voor de toelatingsprocedure om het landelijke manifest 'Iedereen doet mee!' te mogen ondertekenen. Nadat de gemeente was geslaagd voor een onafhankelijke toets, mocht zij in september 2020 als 49ste Nederlandse gemeente het manifest ondertekenen.

Met het ondertekenen van het manifest belooft de gemeente te werken aan een 'inclusieve gemeente', voor mensen met een handicap, beperking of kwetsbaarheid. Gemeente Hoeksche Waard pakt dit breder op en richt zich daarnaast op de thema's armoede, werk, opvoeden en opgroeien en de voorzieningen in de dorpskernen. Daarnaast werkt

gemeente Hoeksche Waard als Regenbooggemeente aan sociale tolerantie van LHBT'ers. Dit alles begint bij bewustwording. Zowel de medewerkers van de gemeente als de inwoners moeten weten dat iedereen het recht heeft om mee te doen. Daarbij kan niet alles tegelijkertijd, maar is het wel zaak dat iedereen zich gewaardeerd voelt. Sociale uitsluiting ligt al snel op de loer als je 'anders' bent dan gemiddeld.

Door de wereld te bekijken vanuit die 'normale' bril zie je niet welke drempels mensen met bijvoorbeeld een handicap ervaren. Soms is dat

letterlijk een drempel: bijvoorbeeld in een sportkantine. Een

andere keer blijkt dat mensen zichzelf niet weten te redden met de computer. Er zijn al stappen gezet. Gemeente Hoeksche Waard bouwt nu automatisch bredere deuren, laat doucheknoppen lager monteren en haalt drempels uit sportkantines weg. Het creëren van gelijke kansen begint door mensen te vragen: 'Wat heb je nodig?'

Startschot van een inclusieve estafette

Tijdens de ondertekening van het manifest is het startschot van een bijzondere estafette gegeven. Elke maand wordt een initiatief in de schijnwerpers gezet dat bijdraagt aan een inclusievere Hoeksche Waard. Zo gaat Daan Blinde met zijn 'Bakkie Troost' koffie drinken buiten bij statushouders. Hij heeft een baristafiets gebouwd, zodat hij ten tijde van de lockdown op een veilige manier buiten alsnog contact kon onderhouden. Peter van 't Wout biedt met het charterschip De Zeeland volledig rolstoeltoegankelijke rondvaarten aan. En Droomhuis Zomerhalte biedt kwetsbare kinderen een fijne plek midden in de samenleving met behulp van maar liefst veertig vrijwilligers.

Door aandacht te vragen voor deze initiatieven wordt duidelijk wat er allemaal in de Hoeksche Waard wordt gedaan aan deze thematiek. Tegelijkertijd draagt het bij aan bewustwording en de verantwoordelijkheid dat iedereen in de samenleving zich soms een beetje moet aanpassen, zodat iedereen kan meedoen. Zo maken we samen de Hoeksche Waard een beetje meer van ons allemaal.

Op donderdag 7 oktober 2021 organiseert het project 'Iedereen doet mee!' een landelijk congres waarbij de Meest Toegankelijke Gemeente van Nederland bekend wordt gemaakt

Levi, Amar en Daan drinken samen een bakkie koffie

Inclusie voor programmamanager Petra van Prooijen

'Door samenwerking ontstaan inclusieve initiatieven zoals we ze niet hadden kunnen bedenken.'

Tijdens de lockdown werd haar duidelijk hoe groot de waarde is van mensen die naar elkaar omkijken. 'Er was zo'n ontzettend groot gevoel van verbondenheid, van: "We doen dit samen, niemand staat alleen en we hebben oog voor elkaar.", zegt Petra van Prooijen. 'Maar ik weet ook dat niet iedereen in zo'n situatie zat. Toch gun ik iedereen nou net dat gevoel, dat je samen met anderen staat en dezelfde keuzes kan en mag maken.' Met het programma wil zij hier een bijdrage aan leveren.

Lastig begrip

Inclusie blijft voor veel mensen een lastig begrip, zo ook voor Petra. 'Inclusie vind ik persoonlijk een wat technisch woord voor iets heel menselijks en warmes. Het gaat in de kern om de vraag hoe we samen mensen kunnen zijn. Het gaat over het aangaan van relaties.' In een inclusieve samenleving ontstaat er iets nieuws. Hoe dat eruitziet, dat weet je niet altijd op voorhand. 'Inclusie gaat voor mij over co-creatie. Over ruimte maken voor het gewone én het afwijkende. Over ruimte nemen en ruimte geven. Over onafhankelijk en samen. Over een manier van samenwerken, samenleven en samenzijn, waarbij iedereen tot zijn of haar recht komt. Daar hoort geluk bij, maar ook verdriet. Hoop en angst. Macht en onmacht.'

Met het programma Inclusieve Samenleving wordt gewerkt aan een Hoeksche Waard waarin iedereen mee kan doen, ongeacht bijvoorbeeld afkomst, huidskleur, religie, sociale klasse, opleidingsniveau, seksuele geaardheid en gender. 'Dat klinkt wellicht wat soft, idealistisch en zweverig. En het klopt, wat we doen is vaak niet tastbaar. Maar voor veel van onze inwoners is het wel voelbaar in hun dagelijks leven. Omdat ze zich gesteund voelen. Omdat mantelzorgers door een project als Logeerszorg, met een gerust hart de zorg voor een aantal dagen uit handen geven. Omdat we meedenken met onze inwoners, hoe ze zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. En daar is niets zweverigs aan.'

'Route herberekenen'

Als programmamanager weet Petra als geen ander wat de doelstellingen zijn van het programma. Hoe de weg naar die doelen eruit ziet, dat blijft echter onzeker. 'Natuurlijk hebben we een route uitgestippeld, maar het is aan ons deze bij te stellen als de wereld om ons heen verandert.' Dat die wereld volop in verandering is, dat mag wel duidelijk zijn. Kijk alleen maar naar de pandemie. 'Dat vraagt van ons dat we meebewegen. We moeten onze route aanpassen en soms zullen we zelfs onze doelstellingen moeten aanpassen. Dat betekent niet dat we opgeven. We zijn standvastig in onze doelen en flexibel in de manier waarop we daar komen.'

De gemeente werkt samen met inwoners en maatschappelijke partners aan de doelstellingen van het programma. 'Met trots kijk ik naar de samenwerking die er tussen verschillende organisaties bestaat en ontstaat in de Hoeksche Waard. Zonder die samenwerkingen hadden we niet verder kunnen bouwen aan een sociaal en verbonden Hoeksche Waard. Als gemeente zouden we het niet alleen kunnen, maar ook helemaal niet alleen willen. Alleen samen werken we stap-voor-stap aan een steeds inclusiever Hoeksche Waard.'

1.2. Regenbooggemeente

Team: Participatie en Leefbaarheid

Project: Werkgroep Regenbooggemeente

Nederland behoort tot de landen in Europa die het meest positief staan tegenover lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen, transgenders en interseksuele personen (LHBTI). Toch blijkt dat ook in ons land nog zo'n 7% negatief tegenover mensen uit de LHBTI-gemeenschap staat. Daarbij voelen LHBTI-personeel zich vaker onveilig en krijgen ze meer te maken met respectloos gedrag. Onder jongvolwassenen in die groep is de kans op suïcide vier keer zo hoog. Daarom ontwikkelt gemeente Hoeksche Waard samen met een aantal maatschappelijke partners LHBTI-beleid.

Een aantal grote gemeenten in Nederland heeft zich verenigd als 'Regenboogsteden'. Zij werken samen aan het verbeteren van de tolerantie en acceptatie van LHBTI'ers. Gemeente Hoeksche Waard heeft te weinig inwoners om zich aan te sluiten bij deze grote steden. Wel heeft zij de motie 'Regenbooggemeente' aangenomen, in een van de eerste raadsvergaderingen sinds de start van de gemeente. Samen met Dordrecht, Alblasterdam, Hardinxveld-Giessendam, Sliedrecht en Zwijndrecht is gemeente Hoeksche Waard daarmee een van de zes Regenbooggemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid.

Met het uitroepen van de Regenbooggemeente belooft de gemeente te werken aan de sociale tolerantie van deze groep, LHBTI'ers te ondersteunen en vooroordelen, discriminatie, intimidatie en geweld aan te pakken. Er zijn geen lokale cijfers bekend over deze doelgroep in gemeente Hoeksche Waard. Gemiddeld behoort in gemeenten zo'n 6% van de inwoners tot deze groep.

Werkgroep Regenbooggemeente

Careyn, gemeente Hoeksche Waard, GGD Zuid-Holland Zuid, politie-eenheid Rotterdam – team Roze in Blauw, RADAR anti-discriminatievoorziening, Regenboogkerken Hoeksche Waard, Roze 50+, Sportraad Hoeksche Waard, Welzijn Hoeksche Waard en Werkgroep LHBT Hoeksche Waard hebben zich verenigd in de werkgroep Regenbooggemeente. Zij werken aan een Hoeksche Waard waar iedereen z i c h veilig en welkom voelt. Bijvoorbeeld door acceptatie en begrip voor LHBTI'ers onder de aandacht te brengen en te vergroten. Of door de zichtbaarheid te vergroten door jaarlijks een oproep te doen aan inwoners en organisaties om op Coming Out Day de Regenboogvlag te hissen.

In het Werkplan Regenbooggemeente Hoeksche Waard heeft de werkgroep voor 2021 en 2022 elf concrete acties bepaald. Denk hierbij aan het gebruiken van foto's en beelden waar LHBTI'ers zichzelf in kunnen herkennen, het organiseren van activiteiten en het inrichten van een website. Door te werken aan acceptatie, zichtbaarheid en veiligheid van de LHBTI-gemeenschap in de Hoeksche Waard krijgt de gemeente stukje bij beetje meer kleur.

1.3. Ontmoetingsplekken ouders

Thema: Opvoeden en opgroeien doen we samen

Projectnaam: Ontmoetingsplekken ouders

De Hoeksche Waard telt bijna 17.000 kinderen onder de achttien jaar. Over opvoeden zijn duizenden boeken vol geschreven, maar er is geen enkel boek met antwoorden op alle vragen. Iedere ouder worstelt weleens met vragen en onzekerheden. Wat vaak helpt is het uitwisselen van kennis en ervaringen met andere ouders. Ook in de Hoeksche Waard blijkt hier een grote behoefte aan te zijn. Daarom worden de komende jaren een aantal fysieke ontmoetingsplekken gecreëerd, waar ouders met elkaar in gesprek kunnen.

Laagdrempelige ontmoetingsplekken bestonden nauwelijks meer in de Hoeksche Waard. In het recente verleden kende de regio een aantal populaire initiatieven, zoals het Mamacafé en Sterrekinderen. Door het ontbreken van faciliteiten gingen beide locaties dicht. Daarnaast verdwenen de buurthuizen met ontmoetingsfunctie. De behoefte aan ontmoeting bleef echter onverminderd bestaan. Ouders vanuit de hele regio kwamen met regelmaat naar De Zoete Inval in Puttershoek en de thema-avonden van Café GEZieN. 'Samen Mama HW', een Facebookgroep voor moeders uit de Hoeksche Waard, werd ook een plaats om vragen te stellen en ervaringen uit te wisselen.

Ontmoetingsplekken dicht(er) bij huis

De komende jaren wordt gewerkt aan de realisatie van meer ontmoetingsplekken. Plaatsen waar - onder begeleiding van getrainde gastvrouwen - ouders, vrijwilligers en professionals op een laagdrempelige manier bij elkaar kunnen komen. Waar zij kunnen kletsen en informatie en ervaringen kunnen uitwisselen met elkaar. Waar ouders en verzorgers een grotere kennissenkring opbouwen om - mocht het ooit nodig zijn - ook eens op terug te kunnen vallen. Locaties waar idealiter ook ruimte is voor een knutsel-, muziek of beweegactiviteit voor ouders en kinderen. Deze locaties worden gerealiseerd door het faciliteren van initiatieven van ouders en partijen zoals Jong JGZ, kinderopvang, Kwadraad, scholen en Welzijn Hoeksche Waard.

De Kleine Knuistjes in Numansdorp

De eerste nieuwe ontmoetingsplek staat ondertussen als een huis. 'De Kleine Knuistjes' werd in september 2020 gerealiseerd in Numansdorp. Corona zette echter al snel een streep door het fysieke ontmoeten. Als het straks weer kan staan de gastvrouwen te popelen om kinderen en ouders in hun knuistjes te sluiten. De komende twee jaar wordt hard gewerkt aan het realiseren van meer ontmoetingsplaatsen in de hele Hoeksche Waard.

1.4. Investeren in een inclusieve(re) arbeidsmarkt

Thema: Werk voor iedereen

Projectnaam: Social Return on Investment (SROI)

Sommige Hoeksche Waarders hebben voor langere tijd geen betaald werk. Bijvoorbeeld omdat zij psychosociale problemen hebben, kampen met ziekte of (deels) arbeidsgehandicapt zijn. Er is een afstand tussen de arbeidsmarkt en deze inwoners. Het lukt niet om zelfstandig de aansluiting met de arbeidsmarkt te vinden of te houden. Gemeente Hoeksche Waard vindt het belangrijk om te investeren in een inclusievere arbeidsmarkt. Daarom vraagt zij haar opdrachtnemers dit ook te doen, door een percentage van de opdrachtsom terug te geven aan de maatschappij.

Ondernemers die een grote opdracht voor de gemeente mogen doen wordt gevraagd om een deel van hun opdracht terug te geven aan de gemeenschap. Dit door te investeren in de groep mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit wordt 'social return on investment' (SROI) genoemd. Het doel is om zoveel mogelijk mensen weer aan het werk te helpen en te ondersteunen op de weg daar naartoe. Want mensen die werken, voelen zich vitaler en fitter. Daarom richten we ons op het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt én op het verkleinen van de afstand van de arbeidsmarkt tot kwetsbare inwoners.

Samen kijken naar wat wél kan

SROI klinkt ingewikkeld en als iets heel groots. Sommige ondernemers laten zich hierdoor afschrikken. Bijvoorbeeld omdat zij geen capaciteit hebben om iemand met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te kunnen nemen. Deze angst is niet alleen jammer, maar ook onnodig. Gemeente Hoeksche Waard begeleidt de ondernemers en kijkt juist naar wat er wel kan. Waar kansen liggen om (leer-)werkplekken te organiseren, grijpen we deze met beide handen aan. Maar als dit niet tot de opties behoort, zijn ook andere manieren om mensen te helpen om weer een eerste stap richting betaald werk te zetten.

Zo kan de SROI-verplichting ook worden ingevuld door het geven van trainingen en gastcolleges aan werkzoekenden. Of door het creëren van een (snuffel)stage of leerwerkplek. Een andere mogelijkheid is het lokaal inkopen van producten van sociaal ondernemers. Denk bijvoorbeeld aan het laten inpakken van kerstpakketten door het werkbedrijf. Hierover denken de klantmanagers van de gemeente graag met ondernemers mee. Zo kijken zij samen wat wel mogelijk is om kansen te creëren voor werkzoekenden.

Beter en bekender

Het afgelopen jaar is herinvesteren in de Hoeksche Waard door SROI al goed in de steigers gezet. Hierdoor zijn grote opdrachtnemers van de gemeente nu verplicht bij te dragen aan een inclusievere arbeidsmarkt. Maar daarmee zijn we nog niet klaar. We willen dat alle ondernemers in de Hoeksche Waard weten welke mogelijkheden er zijn om SROI in te vullen. Zo wordt de regionale werkgelegenheid bevorderd en kunnen meer mensen naar vermogen meedoen aan de arbeidsmarkt.

Inclusie voor wethouder Huibert Steen

'Ik snap dat het moeilijk kan zijn om hulp te vragen'

Hij prijst zich gelukkig wethouder te zijn in een streek waarin mensen niet naast elkaar leven, maar mét elkaar. 'Inwoners zijn geneigd zelf iets op te lossen, in hun eigen kring', zegt Huibert Steen. 'Dat is typisch Hoeksche Waards. Maar er gebeurt meer in de streek dan wij zien. 'Verborgen' is misschien niet het goede woord, maar het komt minder aan de oppervlakte.' Met het programma Inclusieve Samenleving werken gemeente, organisaties en inwoners eraan om de drempel om hulp in te schakelen te verlagen.

Als voormalig maatschappelijk werker in Rotterdam weet wethouder Steen dat problemen in de Hoeksche Waard ook weleens te laat naar buiten komen. 'In de stad is het al gauw: "Joh, ik heb recht op die uitkering!" Maar voordat iemand in de Hoeksche Waard zoiets zegt... Wat ik wel vind is dat mensen er gebruik van moeten maken als ze ergens recht op hebben. Het gebruik van het Jeugd, Sport en Cultuurfonds is in mijn tijd gestegen van 25 naar 33, 34 procent. Nee, het is nog geen 100 procent, maar ik ben er wel blij mee.'

'Erken dat je hulp nodig hebt'

Inwoners met een hulpvraag wil de wethouder graag één ding op het hart drukken. 'De belangrijkste eerste stap is: erkennen dat je hulp nodig hebt. Ik snap dat het moeilijk kan zijn om hulp te vragen. Gisteren had ik iemand aan de telefoon die ontzettend lang gewacht had om mij te bellen. Maar als je eenmaal die eerste stap genomen hebt, dan durf je ook die andere stappen wel te nemen.'

Schuldenproblematiek

Zijn verantwoordelijkheden als wethouder bestrijken een groot deel van het programma Inclusieve Samenleving. Onderwerpen als de Participatiewet (werk, inkomen en schuld), armoedebestrijding en onderwijsbeleid. Met die ervaring weet hij als geen ander dat problemen ervoor kunnen zorgen dat inwoners buiten de samenleving vallen. Huibert: 'In mijn portefeuille zit bijvoorbeeld de schuldenproblematiek. Dat heeft zo'n impact op iemands leven. Op je stressniveau, op je geestelijk welzijn, je gaat je uit de samenleving terugtrekken. Het is belangrijk dat je als inwoner weer die samenleving in kan. Met het programma werken we eraan om de drempel lager te maken om ergens binnen te stappen. Door te proberen mee te denken. Door naast mensen te gaan staan. Maar ook door hen de eigen verantwoordelijkheid te laten.'

Zelfstandig therapeut

Want inclusie ligt de wethouder na aan het hart. Ook uit persoonlijke ervaring, door zijn werk als zelfstandig Gestalttherapeut. 'Dan ben je altijd in je eentje. Je zit tegenover een cliënt, die gaat weg en de volgende cliënt komt. Nu werk ik in een organisatie, de gemeente Hoeksche Waard. Ik vind het prima als in je eentje werken je eigen keus is. Maar ik zie nu hoe heerlijk het is om samen iets te doen. Dat heb ik daarvoor nooit gehad. Dát is voor mij inclusie. Samen. En dat gun ik elk mens.'

1.5. Geldzorgen tijdig de kop indrukken

Thema: Samen tegen armoede

Projectnaam: Vroeg eropaf

Zeven op de tien Nederlandse huishoudens met een laag inkomen hadden in 2018 geen of maar weinig spaargeld. Ook in een welvarend gebied als de Hoeksche Waard hebben inwoners het niet altijd even breed. In datzelfde jaar waren hier 2565 huishoudens met een laag inkomen. Zonder spaargeld is het lastig financiële tegenvallers op te vangen, zoals een kapotte wasmachine. Het gevolg is dat er betalingsachterstanden ontstaan. Die kunnen op hun beurt weer leiden tot schulden. Om dit te voorkomen zoekt de gemeente contact met inwoners bij meldingen van betalingsachterstanden.

Eén keer te laat zijn met betalen van huur, water, elektra of de zorgverzekering kan iedereen gebeuren. Het kan ook het begin zijn van grotere geldzorgen. Het Nibud stelt dat mensen met schulden vaak geen gebruikmaken van hulpverlening. Als ze dit wel doen zoeken zij pas hulp nadat er een problematische schuldensituatie is ontstaan. Meestal staat het water hen dan aan de lippen en lukt het niet langer om het ene gat met het andere te dichten. Dit betekent dat de inwoner voor langere tijd met geldzorgen rondloopt en de problemen zich lastiger laten oplossen. Een preventieve aanpak - 'vroegsignalering'- blijkt in de praktijk erger te kunnen voorkomen. Maar dat kan alleen wanneer deze signalen op tijd binnenkomen.

Vroeg eropaf

Gelukkig zorgt de aanpassing van de Wet gemeentelijke schulddienstverlening (Wgs) per 1 januari 2021 ervoor dat gemeenten deze signalen ontvangen. Woningcorporaties, nutsbedrijven en zorgverzekeraars hebben nu de wettelijke plicht om betalingsachterstanden door te geven aan de gemeente. Daarvoor is er sinds dit jaar een digitaal meldpunt in het leven geroepen. Hier komen alle betalingsachterstanden van meer dan dertig dagen binnen.

De gemeente zoekt daarbij persoonlijk contact met de inwoner. Bijvoorbeeld door te bellen, een kaart te sturen of langs te komen. Niet met het opgeheven vingertje, maar met de uitgestoken hand. Het kan heel goed zijn dat er niets aan de hand is. Dan hoeft er ook niets te gebeuren. Zijn er toch vragen? Dan helpen de medewerkers van Vroeg Eropaf graag. Bijvoorbeeld door mee te kijken in de administratie of door uit te zoeken of een inwoner recht heeft op aanvullende tegemoetkomingen. En door het bieden van een luisterend oor. Dat kan soms al genoeg zijn om zorgen de kop in te drukken.

Voorkomen dat pech leidt tot uitsluiting

Gemeente Hoeksche Waard wil dat inwoners, eventueel met ondersteuning, financieel zelfredzaam zijn en blijven. Daarom staat de bestrijding van armoede hoog genoteerd. Inwoners met geldproblemen kunnen immers niet volwaardig meedoen met de samenleving. Soms omdat er geen geld is voor abonnementen, lidmaatschappen en toegangskaartjes. Maar ook omdat schuldenproblematiek leidt tot andere problemen, zoals stress, gezondheidsklachten en relatieproblemen. Hierdoor wordt blijven meedoen steeds lastiger.

Natuurlijk blijft voorkomen altijd beter dan genezen. Maar soms doen die financiële problemen zich onverwacht voor, door een scheiding, plotselinge werkloosheid of faillissement van een ondernemer. Dan mag een inwoner er nooit alleen voor komen te staan. En dan is 'vroeg eropaf' nog altijd de beste remedie.

1.6. Iedere drie jaar op de koffie bij zelfstandig wonende 75-plussers

Thema: Thuis in de kern

Projectnaam: Signalerend huisbezoek

‘En, hoe gaat het ermee?’ Het is een vraag die vaak gedachteloos wordt gesteld. Maar voor iemand op leeftijd kan het weleens een heel relevante vraag zijn. Wie eenmaal een jaar of 75 is, zal die vraag niet zomaar gedachteloos met ‘oh, goed hoor’ beantwoorden. Bijvoorbeeld omdat de gezondheid te wensen overlaat. Of omdat het op hogere leeftijd niet makkelijk is om nog zelfstandig thuis te wonen. Om van de ruim 8400 75-plussers in de Hoeksche Waard te horen hoe de gemeente daarin kan faciliteren komen vrijwilligers langs. Voor een kop koffie en een praatje.

Eens per drie jaar krijgen alle 75-plussers van de Hoeksche Waard het aanbod voor zo’n gesprek met een getrainde vrijwilliger. Centraal tijdens het huisbezoek staat de vraag: ‘Hoe gaat het met u?’ De vrijwilliger geeft informatie over de onderwerpen waar een 75-plusser vragen over heeft of ondersteuning bij zoekt. Ook wordt de inwoner geprikkeld door hem of haar te laten nadenken over de toekomst.

Langer goed en gezond thuis wonen

Het signalerend huisbezoek heeft vooral een preventief effect. Door tijdig inzicht te krijgen in de situatie van elke oudere kunnen passende oplossingen worden aangedragen. Zo kan iemand op hoge leeftijd langer in zijn of haar eigen huis blijven wonen, met kwaliteit van leven. De vrijwilligers werken allen met dezelfde vragenlijst. Daardoor levert het project eenduidige informatie op. Die is weer bruikbaar voor het beleid van de gemeente en voor partners op het gebied van wonen, zorg en welzijn.

Aansluiten bij vraag en aanbod

Gemeenten hebben vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) de taak ervoor te zorgen dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Daarnaast zijn gemeenten verantwoordelijk voor de preventieve zorg voor ouderen, vanuit de Wet publieke gezondheid. Het verbaast dan ook niet dat vier van de vijf voormalige gemeenten in de Hoeksche Waard al een vergelijkbaar initiatief kenden: Binnenmaas, Korendijk, Strijen en Oud-Beijerland. Wel gaf elke gemeente hier op haar eigen manier invulling aan en vanuit een andere visie, met elk weer een ander doel. Het nieuwe project geeft meer structuur aan het huisbezoek. Daarbij sluit gemeente Hoeksche Waard zo goed als mogelijk aan bij de behoeften van ouderen en het al aanwezige lokale aanbod.

Hoe verder met het signalerend huisbezoek?

Oorspronkelijk zou dit project begin 2020 van start gaan. Corona zette hier een streep door. Gelukkig start het project alsnog op 1 september 2021. Het signalerend huisbezoek wordt gedaan door Welzijn Hoeksche Waard en de gemeente. Het initiatief heeft zijn functie al bewezen. Dat ‘kletspraatje bij de koffie’ leidt er al snel toe dat ouderdomsklachten ter sprake komen. En daarmee mogelijke problemen in huis die het thuis blijven wonen minder eenvoudig maken. Hoe eerder we die signaleren, hoe groter de kans dat huis en bewoner nog lang en gelukkig samen leven.

Mevrouw Sint Nieklaas

2. Stimuleren van zelfredzaamheid

2. Stimuleren van zelfredzaamheid

Een klein zetje in de goede richting

'Zelf doen!' is een kreet die elke ouder zal herkennen. En alhoewel het soms vervelend kan zijn dat een kleuter een kwartier nadat je het huis al had moeten verlaten twee beentjes door dezelfde broekspijp duwt, is dit de manier waarop een kind uiteindelijk zichzelf leert redden. Dat betekent niet dat hij of zij af en toe geen hulp of een klein duwtje in de rug nodig heeft.

Met een sterke basis bieden we inwoners ruimte om het beste uit zichzelf te halen. Maar soms is er meer nodig. Een luisterend oor of een extra zetje bijvoorbeeld. Samen met onze professionele en maatschappelijke partners willen we met een klein beetje hulp onze inwoners die flinke zet richting zelfredzaamheid geven, zodat ze zich kunnen blijven ontwikkelen en ontplooiën.

2.1. Gezinnen met hart voor elkaar

Thema: Opvoeden en opgroeien doen we samen

Projectnaam: Buurtgezinnen

Iedere ouder maakt het weleens mee: je zit met je handen in het haar omdat je er even niet uitkomt met de opvoeding van je kind(eren). Meestal vinden ouders in hun netwerk hulp. Of ze bezoeken een van de ontmoetingsplaatsen en wisselen daar kennis en ervaringen uit. Maar wat als dat niet genoeg is? Als er structureel problemen zijn binnen een gezin, waardoor het gezin stukje bij beetje overbelast raakt? Ouders met een hulpvraag kunnen dan terecht bij een gezin uit de buurt.

Op 1 maart 2021 startte het project 'Buurtgezinnen'. Het concept is eenvoudig, net zoals met de meeste goede ideeën. Gezinnen in de Hoeksche Waard kunnen zich aanmelden als steun- of als hulpgezin. Hoeksche Waardse gezinnen die het zwaar hebben worden op deze manier gekoppeld aan een warm en stabiel gezin in de buurt. Zo is er extra aandacht en liefde voor de kinderen en worden de ouders tijdelijk ontlast.

De steungezinnen bieden vrijwillige ondersteuning aan andere ouders en opvoeders. Hoe de hulp eruitziet, verschilt per gezin. Het kan bijvoorbeeld gaan om een wekelijkse speelafpraak, een weekend logeren of samen iets leuks doen. De afspraken hierover worden onder begeleiding van de coördinator van Buurtgezinnen gemaakt.

Ondersteuning met grote impact

In sommige gezinnen stapelen problemen zich jarenlang op. Deze stapeling maakt het lastig om een oplossing te vinden. Het wordt nog lastiger wanneer gezinnen weinig mensen om zich heen hebben om ze hierbij te helpen. Een steungezin kan dan een enorme steun in de rug zijn. Door gezinnen met een hulpvraag tijdelijk te ontlasten, kunnen meer kinderen in de omgeving van hun eigen gezin blijven opgroeien. Uit de inzet van Buurtgezinnen in andere gemeenten blijkt dat ouders meer zelfvertrouwen krijgen, meer vertrouwen hebben in de toekomst en minder stress ervaren. Kinderen kunnen weer onbezorgd kind zijn, hebben meer vriendjes, minder gedragsproblemen en betere schoolprestaties.

Opvoeden en opgroeien doen we met elkaar

Dat er animo is voor dit type ondersteuning in de Hoeksche Waard is inmiddels wel duidelijk. Het aanbod steungezinnen is groot. Binnen half jaar zijn er uit alle aanmeldingen inmiddels 11 vraaggezinnen en 24 steungezinnen gestart. Hieruit zijn inmiddels 6 succesvolle matches gemaakt. Het project Buurtgezinnen loopt in ieder geval nog tot 1 maart 2023.

2.2. Passende huurwoningen voor iedere levensfase

Thema: Thuis in de kern

Projectnaam: Verhuisregeling

Er wonen bijna 15.000 mensen van 70 jaar en ouder in de Hoeksche Waard. Velen van hen wonen een groot deel van hun leven in een huurwoning. Een huurwoning die niet altijd meer goed past. Soms omdat senioren liever gelijkvloers zouden willen wonen. Of omdat de woning te groot is geworden. Verhuizen naar een kleinere woning die wel geschikt is voor hen zou een betere optie zijn. Maar verhuizen is een hele klus en kost ook nog eens geld. Ondertussen kunnen starters lastig een huurwoning vinden. Daarom springt de gemeente bij met een verhuisregeling.

Op dit moment woont niet elke huurder in de Hoeksche Waard in een passende woning. Ouderen die beperkt mobiel zijn, zouden beter af zijn met een levensloopbestendige woning of een huis op de begane grond. Dat is echter in maar weinig situaties een realistisch perspectief. Daarnaast is voor veel ouderen de eengezinswoning een maatje te groot geworden. Verhuizen betekent echter vaak meer huur betalen. En elke verhuizing kost nu eenmaal geld. Ouderen met weinig spaargeld of een laag inkomen kunnen zich dit niet altijd veroorloven. Met als gevolg dat zij blijven wonen waar ze wonen. De verhuisregeling moet beweging brengen. Dat is hard nodig, want de woningmarkt zit op slot, ook in de Hoeksche Waard. Daarom is de gemeente er samen met woningcorporatie HW Wonen veel aan gelegen om de doorstroming op gang te brengen.

Verlagen van verhuisdrempels

De verhuisregeling is een samenwerking van HW Wonen, gemeente Hoeksche Waard, Stichting Present Hoeksche Waard, Verhuis mijn Thuis en Welzijn Hoeksche Waard. De regeling is bedoeld voor 70-plussers met een huurwoning bij HW Wonen en een laag inkomen. Huurders blijven dezelfde huur betalen voor de nieuwe woning, ze krijgen dus niet te maken met een huurverhoging. Daarnaast krijgen zij vanuit de regeling een tegemoetkoming geboden voor de verhuiskosten. Ook wordt vanuit de verhuisregeling begeleiding geboden bij de verhuizing: van eerste advies tot praktische zaken, zoals hulp bij de administratie en het omzetten van abonnementen tot zelfs extra handjes tijdens de verhuizing zelf. De verhuisregeling helpt op deze manier ook starters en jonge gezinnen die op zoek zijn naar een huurwoning. Doordat senioren naar een passend huis gaan, komen er weer passende woningen vrij voor deze gezinnen.

Klein duwtje met groots effect

De verhuisregeling is in 2020 gestart als een proefproject. De verhuisregeling blijkt voor sommige senioren net dat duwtje in de rug te zijn dat nodig was: de regeling is al vele malen aangevraagd. Als een kleine financiële bijdrage en wat praktische hulp kunnen leiden tot meer beweging in de regionale huizenmarkt is die investering het dubbel en dwars waard.

2.3. Hoeksche koek met kansen

Team: *HWwerkt!*

Projectnaam: *Koeckebackers traineeship*

Maar liefst 650.000 in Nederland mensen hebben, zoals dat heet, een 'grote afstand tot de arbeidsmarkt'. De arbeidsmarkt past zich slecht aan deze groep aan en het lukt mensen niet om zelfstandig de aansluiting met de arbeidsmarkt te vinden of te houden. Een verspilling van talent en geld. Ook de Hoeksche Waard kent veel onbenut potentieel. Daarom hebben banketbakkerij Van Strien, sociaal ondernemer Koeckebackers en gemeente Hoeksche Waard de handen ineen geslagen. In een traineeship worden mensen in een langdurige uitkeringssituatie duurzaam begeleid om hun plaats op de arbeidsmarkt te heroveren.

Banketbakkerij Van Strien gaat als eerste commerciële bedrijf in Nederland van start met de Koeckebackers Academie. In een traject van twaalf maanden leren de deelnemers een ambacht in de banketbakkerij. In dit talentontwikkelprogramma wordt een betaalde baan gecombineerd met coaching, sport, workshops, trainingen en reflectiebijeenkomsten. De deelnemers hebben een grote afstand tot de arbeidsmarkt; ze zitten meestal in een langdurige uitkeringssituatie en hebben meerdere jaren niet gewerkt. Daarom bouwt de intensiteit van het traineeship op met het verstrijken van de tijd.

Ook krijgen de deelnemers trainingen voor hun persoonlijke ontwikkeling. Bijvoorbeeld boksen, theaterles en stemtraining. De Koeckebackers Academie werkt met professionele coaches en trainers die de deelnemers begeleiden. Na afloop van het traineeship kunnen sommige deelnemers bij Van Strien blijven werken. Als het bakkersambacht niet voor de deelnemers blijkt te zijn weggelegd, worden zij ondersteund in hun zoektocht naar ander werk.

Ruimte voor groei

Het volgen van zo'n traineeship kan spannend zijn voor mensen met een langeafstandsrelatie tot de arbeidsmarkt. Normaliter zou hun uitkering immers meteen stoppen zodra zij aan een betaald traineeship beginnen. Dit kan een hoge drempel zijn, want het weerhoudt potentiële deelnemers ervan te starten met het traineeship en legt een grote verantwoordelijkheid bij de werkgever. Daarom beginnen de deelnemers eerst met een proefplaatsing met behoud van uitkering. Als deze proefplaatsing voor Van Strien en de deelnemer goed uitpakt, wordt gestart met het betaalde traineeship.

De deelnemers bouwen gedurende hun traineeship hun werkuren uit, leren nieuwe vaardigheden en het vak. Gemeente Hoeksche Waard ondersteunt in deze periode bij de financiering van het traineeship. Hiermee wordt volop gebruik gemaakt van de mogelijkheden die de Participatiewet biedt om te experimenteren met maatwerk.

Een eerste stap naar een inclusieve(re) arbeidsmarkt

Van Strien en de Koeckebackers hebben de ambitie uitgesproken om de meest inspirerende bakkerij van Nederland te worden op het gebied van talentontwikkeling en inclusie. Dit sluit naadloos aan bij de doelstelling van het programma Inclusie om te werken aan een inclusieve arbeidsmarkt, waaraan iedereen naar vermogen kan meedoen. Want werk hebben dat naar je zin is, betekent ook: een leuker leven hebben.

2.4. Kinderen vroeg mentaal weerbaar maken

Thema: Opvoeden en opgroeien doen we samen

Projectnaam: Uitvoeringsplan mentale weerbaarheid

De manier waarop je als (jong)volwassene met problemen in het leven omgaat, wordt vooral bepaald in je vroegste jeugd. Daarom is het belangrijk dat kinderen leren met tegenslagen om te gaan. Zodat ze, anders gezegd, mentaal weerbaar zijn. Zo groeien ze op tot zelfredzame en veerkrachtige volwassenen. Ouders kunnen worstelen met de vraag hoe de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun kind(eren) in goede banen te leiden. Daarom stelt een werkgroep eind 2021 een plan op om ouders hierbij te ondersteunen. Een belangrijk project, want de Hoeksche Waard telt bijna 11.000 kinderen tot 12 jaar.

Mentale weerbaarheid speelt een belangrijke rol in de manier waarop iemand naar problemen kijkt en ze oplost. Tegenslagen komen we allemaal tegen. Denk aan pestgedrag, burn-out en depressies, scheidingen, armoede of verslavingen. In dit rijtje kwam afgelopen jaar ook corona te staan. Maar we gaan hier niet allemaal op dezelfde manier mee om en het raakt ons ook niet allemaal op dezelfde manier. Daarbij gaat mentale weerbaarheid ook over het bewaken van de eigen grenzen. Iemand die op de juiste manier opkomt voor zichzelf en zijn grenzen aangeeft, voorkomt hiermee dat anderen misbruik van hem maken. Het is dan ook niet gek dat kinderen die minder weerbaar zijn vaker worden gepest.

Belang mentale weerbaarheid even groot als aanbod

Het belang van mentale weerbaarheid staat buiten kijf. Professionals en ouders zien dit als een noodzakelijke vaardigheid om op te groeien tot zelfredzame en veerkrachtige volwassenen. Tegelijkertijd bleek uit gesprekken met ouders dat zij het lastig vinden hoe ze de mentale weerbaarheid van hun kinderen kunnen vergroten. De behoefte aan informatie en training is groot. Ondertussen is het aanbod van trainingen over dit onderwerp erg versnipperd en verspreid over verschillende websites, wat het voor ouders lastig maakt om ergens wijs uit te worden.

Daarom brengt een werkgroep in dit project in kaart wat er nu precies wordt aangeboden. Welke trainingen zijn er? En welke vaardigheden krijgen kinderen aangeleerd op de (voor)scholen? Het doel van deze inventarisatie is om te komen tot een plan hoe ouders makkelijker praktische informatie, tips en adviezen kunnen vinden over het vergroten van mentale weerbaarheid bij hun kroost. Ouders, scholen, verenigingen en zorgaanbieders trekken hierin met elkaar op. De gemeente roept ouders die hierover met elkaar in gesprek willen op om met initiatieven te komen voor ontmoetingsplekken voor en door ouders.

Vanuit inzichten naar actie

De werkgroep ging in 2020 van start met het in kaart brengen van het aanbod aan trainingen in mentale weerbaarheid. Dat deed zij samen met kinderen, ouders en professionals uit het onderwijs, de kinderopvang en het jeugddomein. Ook hier gooide corona roet in het eten. Sessies met kinderen moesten als gevolg van de lockdown op een laag pitje worden gezet. Ondertussen is er genoeg informatie opgehaald om eind 2021 met een uitvoeringsplan te komen. Dit plan geeft antwoord op de vraag hoe alle partners een slag kunnen maken met mentale weerbaarheid van kinderen onder de twaalf jaar. Na oplevering van het plan kan meteen worden doorgepakt op de uitvoering. Zo blijven we ons de komende jaren inzetten voor de weerbaarheid van kinderen in de Hoeksche Waard.

2.5. De mantelzorg voor een paar dagen ontzorgd

Thema: Thuis in de Kern

Projectnaam: Logeerszorg

Een mantelzorg is (meestal) iemand die niet is opgeleid om een ander die hulpbehoevend is te verzorgen. Toch hebben mantelzorgers niet zelden zwaar en verantwoordelijk werk. Werk dat hen weleens boven het hoofd groeit. Geschat wordt dat van de ruim 26.000 (!) mantelzorgers die de Hoeksche Waard telt bijna één op de tien zich zwaar belast voelt. Zomaar stoppen met het geven van hulp is geen optie. Even de zorg uit handen geven kan dan het verschil zijn tussen op de been blijven en omvallen. Ondertussen is er geen twijfel meer mogelijk: logeerszorg kan een groot verschil maken voor de mantelzorg en hun naasten, die hierdoor langer thuis kunnen blijven wonen.

Alerimus, CZ Zorgkantoor, CZ Zorgverzekeraar, Heemzicht, Zorgwaard en gemeente Hoeksche Waard sloegen de handen in elkaar en startten op 1 mei 2019 met de eerste pilot Logeerszorg in de Hoeksche Waard. Deze pilot biedt 'geplande logeerszorg' aan, zoals dat heet. De zorg van de mantelzorg wordt, in goed overleg, tijdelijk helemaal overgenomen. Bijvoorbeeld wanneer de mantelzorg met vakantie gaat. Hiermee krijgen mantelzorgers in de Hoeksche Waard meer mogelijkheden om op adem te komen. Want mantelzorgen geeft voldoening, maar kan tegelijkertijd ook zwaar zijn. Logeerszorg kan een adempauze bieden en overbelasting voorkomen.

Logeerszorg Open Waard

Succesvolle pilot(s)

In het eerste jaar was 95% van de tijd de beschikbare logeersplek bezet. Daarom maakte het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) het mogelijk dat de pilot een vervolg kreeg. In het tweede jaar lag de focus op het organiseren van een toegang. Simpel gezegd: het maakt niet uit of de inwoner de vraag aan de gemeente of de huisarts stelt, de zorgprofessionals weten waar zij terecht kunnen voor informatie over alle vormen van geplande, ongeplande en structurele logeerszorg in de Hoeksche Waard. Careyn en Zorggroep Hoeksche Waard (huisartsen) sloten ook bij de pilotpartners aan.

Gedurende beide pilots werd er door inwoners veel gebruik gemaakt van logeerszorg. Zelfs tijdens de coronacrisis bleven mantelzorgers een beroep doen op deze vorm van respijtzorg. Hieruit blijkt dat de behoefte groot is: in 2020 werd 322 van de 366 dagen logeerszorg aangevraagd. Uit onderzoek blijkt bovendien dat logeerszorg een verbetering had op de ervaren kwaliteit van leven. Daarbovenop blijkt dat logeerszorg ook nog eens in financieel opzicht meer opbrengt dan het kost. De grootste winst ligt in het uitstellen van een langdurige (Wlz-)opname in een verpleeghuis.

Logeerszorg gaat door

Logeerszorg wordt volledig vergoed door de gemeente vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Er wordt nu gezocht naar manieren om logeerszorg duurzaam te financieren. Ook wordt er door de verschillende partijen gewerkt aan één centraal nummer voor het aanvragen van logeerszorg. Gezien het grote succes mag het duidelijk zijn, dat terwijl er wordt gezocht naar een oplossing voor de financiering, logeerszorg in de Hoeksche Waard blijft bestaan.

Inclusie voor wethouder Joanne Blaak - Van de Lagemaat

'Het naoberschap zit in het DNA van de Hoeksche Waard(er)'

De gemeente van tegenwoordig slaat met inwoners en maatschappelijke partners de handen ineen. De participatiesamenleving, heet het. 'Maar vanzelf gaat het niet', constateert wethouder Joanne Blaak-van de Lagemaat. 'Na de Tweede Wereldoorlog is het heel snel gegaan met de opbouw van de verzorgingsstaat. De overheid zorgt voor u en daarmee is de zelfverantwoordelijkheid afgenomen. Maar ik ben optimistisch.'

De avond vóór het interview merkte Joanne weer iets van dat optimisme. 'Ik was uitgenodigd door de dorpsvereniging van een van onze dorpen, om te praten over de jongeren. Daar zitten dan de wijkagent, de jongerenwerker, de beleidsadviseur van de gemeente en het bestuur van de dorpsvereniging. Het is natuurlijk een complex vraagstuk, maar ik vind het mooi dat het dorp zelf het initiatief neemt.' En initiatieven, daar ontbreekt het niet aan. 'Het naoberschap zit in het DNA van de Hoeksche Waard(er). We zijn een betrokken samenleving. Dat hebben we gezien in de lockdown: overal popte hulp op.'

Thuis in de kern

Blij is ze met de betrokkenheid van inwoners en partners bij alle thema's in het programma. 'Maar als ik er dan toch één moet noemen: Thuis in de Kern. Omdat het met alle partners van onderop begonnen is en steeds verder wordt vormgegeven. Natuurlijk wil de ene partner weleens sneller dan de gemeente kan, of omgekeerd. Maar het komt op een heel natuurlijke manier, al doende tot stand.' Met Thuis in de Kern wil de gemeente ouderen tegemoetkomen om langer zelfstandig te kunnen blijven wonen. 'Vergrijzing is een van onze grootste opgaven', zegt Joanne. 'Sinds een paar jaar zien we gelukkig ook nieuwe instroom. Jongeren trekken eerst weg om te gaan studeren, maar als ze een gezin gaan stichten komen ze toch weer terug naar de Hoeksche Waard. Maar we vergrijzen harder dan de rest van Nederland. Dat stelt ons voor uitdagingen. Met name op de arbeidsmarkt: hoe vinden we mensen die zorg kunnen verlenen? En in de woningbouw. Veel dijkwoningen zijn niet levensloopbestendig.'

'Ieder mens is van waarde'

Al haar hele leven maakt ze zich er sterk voor dat iedereen kan meedoen. Eerst als verpleegkundige, later als directeur van het Leger des Heils Zuidwest Nederland, nu als wethouder. 'Inclusie is voor mij essentieel. Ieder mens moet tot zijn of haar recht kunnen komen. Ieder mens is van waarde en iedereen hoort erbij.'

Preventie

Ouderen en kwetsbare inwoners krijgen daarom een prominente plek toebedeeld in de Wonen Welzijn Zorgvisie van de gemeente, gericht op toekomstbestendige oplossingen. Ook preventie maakt daar onderdeel van uit. Joanne: 'Preventie staat vaak onder druk omdat er geen geld is en het een lange adem vraagt. Je ziet pas jaren later de effecten. Maar we zouden het lef moeten hebben om er meer tijd, geld en energie in te stoppen. Ik weet hoe belangrijk gezondheid is. De voedingsbodem daarvoor wordt jaren eerder gelegd. Het zit ook in mensen weerbaar maken. Als ik zie hoe kinderen op de scouting worden uitgedaagd en in hun kracht worden gezet: daar gaan mijn ogen van glimmen. Dat is zó goed voor later als je volwassen bent.'

2.6. Lang leve thuis

Thema: Thuis in de kern

Projectnaam: Lang leve thuis

Het aantal senioren in de Hoeksche Waard neemt de komende jaren sterk toe. Naar verwachting zijn er in 2035 twee keer zoveel 75-plussers als nu. Veel van deze senioren willen lang(er) zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. Dat vraagt om voldoende passende woningen. In 2016 was slechts 17% van de woningen geschikt voor mensen met een licht fysieke beperking en 37% was met een (kleine) aanpassing geschikt te maken. Mensen doen er verstandig aan om op tijd te kijken naar de mogelijkheden om hun huis aan te passen. Dit gebeurt nog te weinig. Daarom startten HW Wonen, Welzijn HW en de gemeente een bewustwordingscampagne.

De bewustwordingscampagne 'Lang leve thuis' richt zich in de eerste plaats op jonge senioren tussen de 55 en 70 jaar. Het doel van de campagne is hen bewust te maken van hun huidige woonsituatie. Zodat zij zich eerder afvragen: 'Is deze woning geschikt voor mij om oud in te worden?' Als de woning geschikt is, of 'levensloopbestendig' zoals dat heet, dan kunnen mensen langer thuis blijven wonen. Als dit niet het geval is, is het goed om tijdig na te denken over de aanpassingen die moeten plaatsvinden. Zulke aanpassingen kosten nu eenmaal tijd en kunnen dan ook het beste gedaan worden voordat ze nodig zijn.

Brede campagne

De campagne is breed opgezet en richt zich zowel op huurders als huiseigenaren. Op de website kunnen mensen een test doen, meer achtergrondmateriaal lezen of een woningscan aanvragen. In de campagne komen Hoeksche Waarders aan het woord die een bewuste keuze maakten voor de verhuizing naar een levensloopbestendige woning.

Inwoners die zich afvragen hoe geschikt hun huis is voor de toekomst, kunnen vrijblijvend een woningscan aanvragen. Na een telefonische intake komt er een woningadviseur langs om over de woonsituatie te praten. De adviseur geeft gratis en op maat gemaakt advies, waaruit blijkt welke stappen de inwoner kan zetten. Voor sommige van deze aanpassingen is ook een lening beschikbaar: de zogenaamde blijverslening.

Aanvragen woningscans blijven binnenkomen

Corona zette het afgelopen jaar een streep door veel woningscans. Toch bleven de aanvragen maar binnenkomen. Dit jaar worden de scans – als de maatregelen het toelaten – weer hervat.

3. Passende ondersteuning

3. Passende ondersteuning

Uitgestoken hand bieden wanneer de situatie daarom vraagt

De meeste mensen die problemen of vragen hebben komen daar zonder al te veel moeite uit. Ze weten zelf een oplossing of kunnen bij hun omgeving terecht. Soms is er meer nodig. Samen met onze maatschappelijke en professionele partners bieden we dit. Dit doen we vanuit de vraag van de inwoner en in de directe omgeving. Dit noemen we 'passende ondersteuning'.

Door de helpende hand te reiken kunnen beginnende problemen in de kiem worden gesmoord. Het is echter niet voor iedereen even eenvoudig om hulp vragen. Daarom maken we dit als gemeente zo makkelijk mogelijk: door drempels weg te nemen en door proactief onze hulp aan te bieden. Geen opgeheven vingertje, maar een uitgestoken hand. En als inwoners dat willen, lopen we samen een stukje op. Om daarna weer, zodra dat kan, los te laten.

3.1. Matchmaker

Thema: Werk voor iedereen

Projectnaam: Matchmaker

Voortijdig schoolverlaters (vsv'ers) zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo- of vwo-diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Jongeren die zonder startkwalificatie van school gaan hebben minder kansen op de arbeidsmarkt en een groter risico in de criminaliteit te belanden. Bovendien kosten voortijdig schoolverlaters de maatschappij veel geld. Geschat wordt ongeveer vier miljard per jaar. Daarom worden jongeren proactief benaderd in het pilotproject Matchmaker.

Voortijdig schoolverlaters worden gestimuleerd weer terug naar school te gaan op basis van de Leerplichtwet. Daarnaast wordt ook een speciale vsv-aanpak gehanteerd. Deze werkt niet voor alle jongeren. Daarom wordt in de regio Zuid-Holland-Zuid sinds een aantal jaar de methode 'Matchmaker' ingezet. Deze methode is bedoeld voor jongeren van 18 tot 28 jaar, waarbij de reguliere vsv-aanpak niet heeft gewerkt en die geen baan hebben.

Aanpak Matchmaker

De Matchmaker zoekt contact met jongeren die na de reguliere vsv-aanpak nog niet zijn teruggekeerd naar school. Zij krijgen een brief van de Matchmaker. Blijft reactie uit? Dan worden de jongeren thuis opgezocht. In 80% komt de Matchmaker op deze manier in contact met de jongere. Daarnaast komt het ook voor dat jongeren zelf contact opnemen of worden doorverwezen naar de Matchmaker. Wanneer het contact is gelegd, probeert de Matchmaker met de jongere te kijken naar mogelijkheden om alsnog de startkwalificatie te behalen. Als dit niet tot de mogelijkheden behoort, worden de mogelijkheden op een baan onderzocht.

Inzichten uit pilot

Op 1 juni 2020 ging de Matchmaker in de Hoeksche Waard aan de slag voor een proefperiode (of: een 'pilot') van een jaar. Een belangrijke doelstelling van deze pilot was om een beeld te krijgen van de omvang en het karakter van deze groep. Met andere woorden: hoeveel vroegtijdig schoolverlaters zijn er in de Hoeksche Waard en wat zijn de voornaamste redenen voor het verlaten van de opleiding zonder startkwalificatie?

De inschatting was vooraf dat er zo'n 200 jongeren tot de doelgroep van de Matchmaker zouden behoren. Alhoewel er nog geen inzicht is in de gehele doelgroep, blijkt dat in de leeftijd van 18- tot 20-jarigen naar schatting al 384 jongeren hiertoe behoren. Dit aantal ligt dus veel hoger dan de schatting. De Matchmaker heeft 124 jongeren benaderd. Hieruit bleek dat bijna 40% zelfstandig de weg terug vond naar school, werk of begeleiding. Een deel van deze jongeren is helaas nog steeds buiten beeld of wilde geen begeleiding.

Matchmaker gaat door

De pilot maakte duidelijk dat de doelgroep in de Hoeksche Waard groter is dan gedacht. Daarom gaat de inzet van de Matchmaker door. In tegenstelling tot de pilot, waarin de Matchmaker werkzaam was bij Dienst Gezondheid & Jeugd, zal de Matchmaker voortaan aan de slag gaan vanuit HWWerkt!. Vanuit daar zal de rol van de Matchmaker verder worden versterkt en verbonden aan het bestaande ondersteuningsaanbod.

3.2. Jeugdprofessionals vinden elkaar online

Thema: Opvoeden en opgroeien doen we samen

Projectnaam: Digitaal platform professionals

Voor (aanstaande) ouders en kinderen van 0 tot 18 jaar staan in de Hoeksche Waard veel professionals klaar. Wat voor iedere professional geldt, geldt ook voor hen: dat het weleens prettig is om kennis en ervaringen uit te wisselen. Daarvoor is nu een online community op poten gezet. Het is een plek op internet waar hulpverleners elkaar virtueel ontmoeten en meer leren over elkaars expertise. Met alle voordelen van dien: professionals kunnen ouders optimaal informeren over alle ondersteuning die voorhanden is en makkelijker doorverwijzen.

Er zijn genoeg organisaties in de Hoeksche Waard die werken voor en met (aanstaande) ouders en kinderen. Variërend van zorg- en welzijnsorganisaties tot kinderopvang en onderwijs. Dit zijn er zoveel dat het soms lastig is op de hoogte te zijn en te blijven van de kennis en

kunde van andere organisaties. Het is dan ook niet gek dat de behoefte bestond om meer binding met elkaar te hebben. Zo kunnen professionals en semi-professionals beter met elkaar samenwerken. Ook kunnen ze elkaars kwaliteiten beter benutten en krijgen ze een goed beeld van waar andere hulpverleners van toegevoegde waarde kunnen zijn. Deze behoefte was de drijvende kracht achter het opzetten van een online platform.

Samen bouwen aan een fijne en veilige basis voor de kinderen in de Hoeksche Waard

Welkom op het platform van It takes a Village Hoeksche Waard. Het doel van de deelnemers van dit platform is te zorgen dat alle kinderen in de Hoeksche Waard in een fijne, gezonde en veilige omgeving opgroeien en zich ontwikkelen. Dat doen we samen. Iedereen draagt een steentje bij. Of je nu ouder, leraar, voetbalcoach, buur of hulpverlener bent.

Het platform bestaat uit twee delen. Hieronder kies je welk deel voor jou van toepassing is:

Doorbreken eilandcultuur

Het online platform doorbreekt de 'eilandcultuur' in hulpverlenersland. Professionals zijn voor het uitwisselen van kennis en ervaring niet langer meer aangewezen op hun eigen netwerk. Het is nu: inloggen en bekijken welke andere specialist een extra kijk op een situatie kan hebben. Of informeren of een doorverwijzing misschien effectiever is. Ook plaatsen de deelnemers er informatie over interessante projecten en bijeenkomsten.

Start onder leiding van werkgroep

In januari 2020 ging het online platform live. In eerste instantie is een werkgroep verantwoordelijk voor het beheer en de inhoud van de website. Die werkgroep is samengesteld uit vertegenwoordigers van Hoeksche Waard Actief, Welzijn Hoeksche Waard, Café GEZIEen HW, Kwadraad en de gemeente. De werkgroep heeft de online community op weg geholpen met praktische adviezen en acties om het gebruik van het platform te verbeteren.

Tot en met eind 2022 behoudt de werkgroep die regierol. Daarna moet de community het initiatief zelf kunnen dragen, onder supervisie van een content- of communitymanager. De rol van de werkgroep ligt dan meer op het stimuleren van deelnemers om hun kennis te delen, vragen te stellen aan het netwerk en elkaar - al dan niet online - op te zoeken. De interactie en de deelname aan het platform worden per kwartaal gemonitord en geanalyseerd. Zo blijft het platform zich de komende jaren verbeteren.

3.3. Een ongelijke aanpak voor gelijke kansen

Thema: Samen tegen armoede

Projectnaam: Bereik kindregelingen vergroten

In Nederland leven 264.000 kinderen in armoede. Als gezin weinig geld hebben betekent meestal niet overal aan mee kunnen doen. Kinderen in gezinnen met een laag inkomen groeien op met minder kansen. Geen enkel kind mag de dupe worden van armoede. Daarom kent de Hoeksche Waard een aantal regelingen voor ouders met een laag inkomen. Dit zijn de zogenaamde 'kindregelingen'. Alleen: die regelingen worden door meer dan een kwart van de ouders niet gebruikt. De gemeente wil dit probleem aanpakken.

Kinderen die in armoede opgroeien, krijgen niet dezelfde kansen als hun leeftijdsgenootjes. Bovendien hebben zij vaak te maken met stress, bijvoorbeeld door de zorgen van hun ouders. De ontwikkeling van kinderen wordt vaak negatief beïnvloed door uitsluiting als gevolg daarvan. Ook kans later zelf ook geldproblemen gaat immers vaak van generatie kinderen gelijke kansen te geven nodig.

De noodzaak is groot genoeg: ouders met een bijstandsuitkering. Daarbuiten zijn er in de Hoeksche 400 kinderen die opgroeien in een maar zonder uitkering. Hierdoor gemeente. Deze gezinnen kunnen in veel de kindregelingen. Er bestaan verschillende aanspraak maken op tegemoetkomingen om hun kinderen aan sport- en muzieklessen te laten meedoen. Daarnaast zijn er ook tegemoetkomingen voor de kosten van huiswerkbegeleiding, het aanschaffen van een computer of een nieuwe fiets.

de ontwikkeling van de schaamte voor armoede en de sociale hebben deze kinderen een grotere te krijgen. Opgroeien in armoede op generatie over. Om deze is er een ongelijke behandeling

de regio telt 541 kinderen van voor levensonderhoud. Waard naar schatting nog gezin met een laag inkomen zijn zij niet bekend binnen de gevallen ook aanspraak maken op van zulke regelingen. Zo kunnen ouders

Doorbreken vicieuze cirkel

De ambitie is hoog. In de eerste helft van 2021 is uitgezocht welke gezinnen het afgelopen jaar recht hadden op zulke tegemoetkomingen, maar hier geen gebruik van maakten. Dit jaar probeert de gemeente deze gezinnen te bereiken. Niet alleen met de boodschap dat zij gebruik kunnen maken van de tegemoetkomingen, maar ook met de vraag waarom ze dat nog niet hebben gedaan. Zo wordt duidelijk waar mogelijke struikelblokken zitten bij het aanvragen van de tegemoetkomingen. Hier kan dan actie op worden ondernomen. Als gezinnen aangeven niet goed weten hoe ze de kindregelingen kunnen aanvragen, dan worden ze hierbij geholpen. Daarnaast start de gemeente ook met het benaderen van gezinnen met een laag inkomen, maar zonder uitkering.

In 2022 wordt beleid aangepast. Hierdoor wordt bijvoorbeeld bij het aanvragen van een uitkering ook meteen een aanvraag voor de kindregelingen gedaan. De gemeente brengt de kindregelingen de komende tijd ook extra onder de aandacht bij maatschappelijk partners en scholen, zodat ook zij weten welke tegemoetkomingen er zijn en hoe ouders deze kunnen aanvragen. Zulke samenwerkingen zijn ontzettend belangrijk om te voorkomen dat de verschillen alsmaar groter worden. Zo zijn we de eerste generatie die hier hard op inzet en, hopelijk, een van de laatste voor wie dat nodig zal zijn.

3.4. Professionele ondersteuning dichtbij

Thema: Sterke schakels

Projectnaam: Doorontwikkeling wijkteams

Stel, je hebt als inwoner van de Hoeksche Waard ergens ondersteuning bij nodig. Dan is er altijd wel een professional of een deskundige om je verder te helpen. Maar niet iedereen weet de stap te maken naar het wijkteam, waarin professionals van diverse organisaties samenwerken. Ook kan het zijn dat die hulpvraag een combinatie van expertises vraagt. Om deze inwoners nog beter te kunnen ondersteunen, moet de stap naar het wijkteam klein zijn en de samenwerking zo goed mogelijk. Daarom wordt gewerkt aan een nog beter wijkteam in de Hoeksche Waard.

Gelukkig kunnen veel mensen met hun vragen en problemen over wonen, welzijn, werk, relaties en geldproblemen terecht in hun directe omgeving. Soms is er meer nodig. Dan is het wijkteam er. Of eigenlijk: de wijkteams. Want op dit moment zijn er drie wijkteams in de Hoeksche Waard. In alle wijkteams is de expertise gebundeld van verschillende organisaties. Dat zijn Antes, Careyn, Enver, gemeente Hoeksche Waard, Kwadraad, MEE, Pameijer, Welzijn Hoeksche Waard en Zorgwaard. Zij zoeken binnen hun eigen organisatie naar oplossingen of schakelen elkaar in. Deze samenwerking heeft als doel dichtbij, snel en afgestemd ondersteuning te bieden. Die integrale aanpak, in combinatie met een snelle verwerking, is de sleutel om escalatie van problemen te voorkomen.

Drempels platwalsen

Het blijkt dat mensen het weleens lastig vinden om bij het wijkteam aan te kloppen. Soms omdat zij het spannend vinden om het wijkteam te benaderen. Of omdat ze niet weten waar ze terecht kunnen met een combinatievraag die bijvoorbeeld gaat over schulden én relaties. In de praktijk wordt dit ervaren als drempels om het wijkteam in te schakelen. Hierdoor kunnen problemen zich opstapelen en verergeren. Daarom moeten deze drempels worden platgewalst.

We werken aan een wijkteam waarin bewoners eenvoudig met hun vragen en ideeën terecht kunnen. Hiervoor versterken we het wijkteam en krijgen zij een eigen locatie. Ook zullen alle vragen die bij de verschillende wijkteams en professionele partijen in de Hoeksche Waard terechtkomen, in hetzelfde systeem – met inachtneming van de privacyregels - worden bijgehouden. Dit maakt het makkelijker om goed samen te werken. Of, wanneer dat nodig is, naar elkaar te verwijzen. Ook in de jaren daarna wordt gewerkt aan een beter wijkteam. Zodat iedereen dichtbij met zijn vraag terecht kan, wanneer het niet lukt om die zelf of met mensen in de omgeving op te lossen.